

ทัศนะของนักศึกษาต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา Opinion of Students about Sexual Harassment in Academy

นพวรรณ ปรากฏวงศ์¹
Noppawan Parkotwong²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ทัศนะของนักศึกษาต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา และเพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา กลุ่มประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียน 3 วิชา ได้แก่ CJ311 CJ313 และ CJ315 ภาคการศึกษาที่ 1/2559 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และใช้ค่าการกระจายหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

นักศึกษามีทัศนะโดยรวมต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.66) โดยมีทัศนะต่อผลกระทบจากการคุกคามทางเพศอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.94) รองลงมาเป็นทัศนะด้านความคิดเห็นทั่วไปต่อการคุกคามทางเพศในระดับ ($\bar{X}$ = 3.61) และอันดับสุดท้ายคือด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุกคามทางเพศในระดับ ($\bar{X}$ = 3.43)

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ 1. สถานศึกษาควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศให้นักศึกษา 2. งานกิจกรรมนักศึกษาควรกระตุ้นให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ 3. สาขาวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมควรจัดให้มีกิจกรรมหรือการเรียนรู้นอกห้องเรียน 4. ควรให้นักศึกษาปรับทัศนะ

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Master's degree students. Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

E-mail : noppawan_2608@hotmail.com

เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคุกคามทางเพศว่าไม่ได้มาจากการแต่งกายหรือคำพูดของเหยื่อ 5. สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมไม่ให้เกิดมุมอับหรือมุมลับตาคน 6. สถานศึกษาควรสนับสนุนให้นักศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาช่วยกันสอดส่องและรายงาน หากพบเห็นการคุกคามทางเพศภายในสถานศึกษา 7. ครอบครัวยุคใหม่และสถานศึกษาควรร่วมมือกันปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสมให้กับนักศึกษาในเรื่องของความเท่าเทียมทางเพศระหว่างเพศชายและเพศหญิง 8. สถานศึกษาควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์ หรือให้คำปรึกษาอย่างเป็นรูปธรรม รวมไปถึงเปิดช่องทางอื่นๆ ในการรายงานปัญหาหรือร้องเรียน

คำสำคัญ : ทัศนคติต่อการคุกคามทางเพศ, นักศึกษา, การคุกคามทางเพศในสถานศึกษา

Abstract

The purposes of the study on “opinions of students about sexual harassment in academy” are to study opinions of students about sexual harassment in academy, to find a preventive approach and to solve sexual harassment issues in academy. The population in this study included undergraduate students who enrolled in 3 following subjects: CJ311, CJ313 and CJ 315 of academic year 1/2016. The statistics used to analyze data were descriptive statistic, percentage, mean and standard deviation. The results can be concluded as follows.

Students had opinions about sexual harassment in the academy in 3 aspects in a middle level ($\bar{x}$ = 3.66), where the opinion about sexual harassment was in the high level $\bar{x}$ = 3.94, followed by the opinion about general comments about sexual harassment in the level of $\bar{x}$ = 3.61, and the opinion about influential factors toward sexual harassment in the level of $\bar{x}$ = 3.43.

Suggestions in this study were that 1) the academy should promote understanding about sexual harassment for students, 2) students’ activities

should be encouraged to include extra-curricular activities concerning sexual harassment, 3) the justice administration minor department should hold activities or learning activities outside of classroom, 4) students should adjust their opinions about the factors influencing sexual harassment that sexual harassment is not a result of how victims dress or what victims say, 5) the academy should make the environment safe, 6) the academy should promote the students and personnel to surveil and report sexual harassment in the academy, 7) families and the academy should collaborate to set appropriate values for students about gender equality, and 8) the academy should have a central wait to accept complaints or provide consultation in a concrete manner, as well as opening other channels to receive reports or complaints.

Keywords : Opinions of Sexual Harassment, Students, Sexual Harassment in Academy

บทนำ

การคุกคามทางเพศเป็นความรุนแรงรูปแบบหนึ่งมักเป็นภัยใกล้ตัวที่อาจเกิดขึ้นได้กับทุกคน ซึ่งสถานศึกษานับเป็นสถานที่หนึ่งที่มีการคุกคามทางเพศเกิดขึ้นหลายครั้ง (รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1) และสถานการณ์ของการถูกคุกคามทางเพศในสถานศึกษากลับไม่ถูกเปิดเผย ปิดข่าวไม่ให้นักศึกษาหรือบุคลากรในสถานศึกษา และสังคมรับทราบ แต่ในทางกลับกันสังคมไทยให้ความสำคัญกับการศึกษาและมุ่งเน้นให้สถานศึกษาเต็มไปด้วยบรรยากาศทางวิชาการ เป็นแหล่งที่ให้ความรู้ข่าวสารแก่นักศึกษาและคนในสังคม อีกทั้งบุคลากรในสถาบันการศึกษาเองก็เป็นที่ยอมรับในสังคมว่าต้องเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม การศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ of ปัญหาการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาจากความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรวิชาบังคับของมหาวิทยาลัยและวิชาโทสาขาการบริหารงานยุติธรรมของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กำหนดให้ผู้ศึกษามีความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษา อาชญาวิทยา เขี่ยอาชญากรรม ความรุนแรงในครอบครัว ฯลฯ เป็นต้น

ในฐานะที่ผู้ศึกษาเคยเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรม (ปี 2554-2557) ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ผ่านการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องของ กระบวนการยุติธรรมในสังคมไทยและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ปัญหาสังคม อาชญากรรม เขี่ยอาชญากรรม การป้องกันตนเองจากการตกเป็นเหยื่อ การหาแนวทาง ในการป้องกันและแก้ไขทั้งผู้กระทำผิด ฯลฯ ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นว่า นักศึกษาปริญญาตรี (ภาคการศึกษา 1/2559) ที่เคยมีความรู้และประสบการณ์จากการเรียนหรือกำลังศึกษา รายวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมอยู่นี้ น่าจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการคุกคามทาง เพศ และมีแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

อนึ่งประเทศไทย การศึกษาหรืองานวิจัยในเรื่องการคุกคามทางเพศยังคงได้รับความสนใจน้อยมาก และยังไม่มีการสำรวจว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาอย่างไร ฉะนั้นการศึกษาปัญหาดังกล่าวนี้นอกจากจะได้ทราบความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้ในเรื่องของอาชญากรรม เขี่ยอาชญากรรมกับความรุนแรงในครอบครัว การแก้ไขผู้กระทำผิด ฯลฯ แล้ว ยังได้องค์ความรู้เรื่องการคุกคามทางเพศในสังคมไทยภายในสถานศึกษา และเป็นแนวทางที่จะช่วย ป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

ตารางที่ 1 ตารางแสดงกรณีการละเมิดทางเพศในสถานศึกษาที่ตีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ พ.ศ.2551

วันที่ลงข่าว	ผู้กระทำ (จังหวัด)	ผู้ถูกระทำ	เหตุการณ์
14 ม.ค. 2551	ครูสอนดนตรี	นักเรียน ม.1 (อายุ 12 ปี)	พูดจาหว่านล้อมแล้วลงมือขืนใจในห้องซ้อมดนตรี
29 ก.พ. 2551	ครูสอนวิชาภาษาไทยและคอมพิวเตอร์ (ราชบุรี)	ลูกศิษย์หญิง (อายุ 11 ปี) (ตั้งแต่ ป. 4)	แกล้งทำที่เข้ามาสอนทางด้านหลัง จากนั้นลอบคลำขาอ่อนก่อนล้วงลึกเข้าไปที่อวัยวะเพศพร้อมกับใช้นิ้วสอดใส่
29 ก.พ. 2551	ผอ. โรงเรียนมัธยม (ชลบุรี)	นักเรียน ม.1 (อายุ 13 ปี)	เรียกเข้าไปในห้องกับเพื่อนอีก 3 คน แล้วถูกลวนลามจับกัน โอบกอดลูบคลำ
24 มี.ค. 2551	ครูสอนภาษาไทย (ขอนแก่น)	นักเรียน ม.1 (อายุ 13) 5 คน	เข้าไปในห้องเรียน พยายามลวนลามกอดจูบข่มขืน และเสนอเงินให้
25 มี.ค. 2551	ครูพละ (สิงห์บุรี)	นักเรียน ป. 4 (อายุ 10 ปี)	เรียกไปหาที่ห้องพลศึกษา และทำอนาจาร
28 มี.ค. 2551	ครูสอนวิชาชีพ (ลำปาง)	นักเรียน ม. 1	หลอกลวงไปลวนลามทางเพศ และข่มขืนไม่ให้เอาเรื่อง
24 เม.ย. 2551	อาจารย์มหาวิทยาลัย	นักศึกษา	บังคับนักศึกษาอนกเขาแลกเกรด (ยังมีอีกหลายกรณีก่อนหน้านี้ที่ข่มขืนนักศึกษาในรถ ข่มขืนจนท้อง – ทูกรายถูกไล่ออกจากราชการ)
9 พ.ค. 2551	ครูสอนฟิสิกส์ (ศรีสะเกษ)	นักเรียน ม. 6 (อายุ 17 ปี)	หลอกพาไปซื้อชุดนักเรียนใหม่ พาเข้าม่านรูด
29 มิ.ย. 2551	อาจารย์มหาวิทยาลัย	นักศึกษาปีที่ 3	ลวนลามและชวนหลับนอนเพื่อแลกเกรด นักศึกษาแอบถ่ายคลิปวิดีโอขณะถูกลวนลามใช้เป็นหลักฐาน
6 ก.ค. 2551	ครูสอนมวย (จันทบุรี)	นักศึกษา ปวช. ปี 1 (อายุ 16 ปี)	บังคับให้ไปที่โรงแรมเพื่อข่มขืน
22 ก.ค. 2551	ผอ. โรงเรียนมัธยม (สกลนคร)	นักเรียนมัธยม	ลวนลามนักเรียนสาว จับหน้าอก ลูบกัน
08 ต.ค. 2551	ครูสอนคอมพิวเตอร์ (ชลบุรี)	นักเรียนชาย ป. 6 (อายุ 12 ปี) 2 คน	กอดจูบ แล้วให้ถอดกางเกง กระทำอนาจารด้วยการอมอวัยวะเพศ

วันที่ลงข่าว	ผู้กระทำ (จังหวัด)	ผู้ถูกกระทำ	เหตุการณ์
30 พ.ย. 2551	ผอ.ร.ร.กีฬา (สุรินทร์)	นักเรียนชาย ม. 1 (อายุ 12 ปี) 4 คน	ทำอนาจารและข่มขืนใจ จับของลับและกอดจูบจนสำเร็จอารมณ์ใคร่แล้วให้เงินปิดปาก
13 ธ.ค. 2551	ผอ.วิทยาลัย (เชียงใหม่)	นักเรียน ม. 6	จับหน้าอก สวณลามบนรถทัวร์
24 ธ.ค. 2551	ครูศิลปะ (ฉะเชิงเทรา)	นักเรียน ม.3 (อายุ 16 ปี)	กระทำอนาจารมานานเกือบ 2 ปี

จากข้อมูลเกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศในตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการละเมิดทางเพศหรือการคุกคามทางเพศสามารถเกิดขึ้นในสถานศึกษาทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัยในทุกระดับ ทั้งระดับประถม มัธยม อุดมศึกษา และผู้ตกเป็นเหยื่อมีทั้งชายและหญิงในทุกช่วงอายุ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีต่อเรื่องนี้

เครื่องมือและวิธีการศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และดัดแปลงจากแบบสอบถามที่มีผู้สร้างมาแล้วเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือโดยแบบสอบถามมีทั้งหมดสามส่วน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป, ทัศนคติของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา และข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา

ผลการศึกษา

กลุ่มประชากรมีอายุ 20 ปีมากที่สุด ร้อยละ 37.1 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.1 อยู่ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 61.0 ศึกษาอยู่คณะรัฐศาสตร์ ร้อยละ 50.5 มีเกรดเฉลี่ย 3.01 – 3.50 ร้อยละ 50.5 ชอบเที่ยวกลางคืน ร้อยละ 21.9 ส่วนใหญ่ไม่ประกอบอาชีพเสริม ร้อยละ 75.2 เลือกเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมเพราะสนใจ ร้อยละ 46.7

นักศึกษามีทัศนะโดยรวมต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับที่เหมาะสม ($\bar{x}$ = 3.66) โดยมีทัศนะต่อผลกระทบจากการคุกคามทางเพศอยู่ในระดับที่เหมาะสม มากที่สุด ($\bar{x}$ = 3.94) รองลงมาเป็นทัศนะด้านความคิดเห็นทั่วไปต่อการคุกคามทางเพศในระดับ ($\bar{x}$ = 3.61) และอันดับสุดท้ายคือด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุกคามทางเพศในระดับ ($\bar{x}$ = 3.43)

ข้อเสนอแนะด้านการป้องกันและแก้ไข พบว่า นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาด้านการป้องกันและแก้ไขว่า ควรจัดให้มีการสัมมนาประจำปีเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในสถานศึกษามากที่สุด จำนวน 60 คน (ร้อยละ 57.1) รองลงคือ จัดให้มีการรณรงค์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา จำนวน 15 คน (ร้อยละ 14.3) จัดให้มีช่องทางแจ้งเหตุหรือแจ้งข่าวเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา เช่น มีผู้ให้คำปรึกษาทั้งในรูปแบบทางตรงและทางอ้อม จำนวน 13 คน (ร้อยละ 12.4) สถานศึกษาควรส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศระหว่างเพศหญิงและเพศชาย จำนวน 11 คน (ร้อยละ 10.5) และสถานศึกษาควรมีนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เข้มงวดเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาการคุกคามทางเพศ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 5.7) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะด้านการเยียวยาและชดเชย พบว่า นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาด้านการเยียวยาและชดเชยโดยให้สถานศึกษาเปิดโอกาส “สัปดาห์ระบายความในใจเรื่องการถูกคุกคามทางเพศในสถานศึกษา” โดยไม่ต้องแสดงตน เช่น การเขียนจดหมาย ส่งอีเมล เป็นต้น มากที่สุด จำนวน 36 คน (ร้อยละ 34.3) รองลงคือ ให้สถานศึกษาจัดตั้งชมรมกลุ่มบำบัด หรือชมรมที่มีกิจกรรมนันทนาการบำบัด โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาประจำอยู่ เพื่อรองรับนักศึกษาหรือบุคลากรในสถานศึกษาที่มีปัญหาทางอารมณ์ ความรู้สึก การปรับตัว การเรียน ครอบครัว การทำงาน เป็นต้น จำนวน 24 คน (ร้อยละ 22.9) สถานศึกษาควรกำหนดมาตรการเยียวยาความเสียหายให้แก่เหยื่อที่ได้รับผลกระทบจากการถูกคุกคามทางเพศทั้งในระยะสั้นและระยะ

ยาว เช่น สามารถพักการเรียนได้ชั่วคราว ปรีกษาจิตแพทย์ เป็นต้น จำนวน 23 คน (ร้อยละ 21.9) หากมีความจำเป็นต้องพักการเรียนชั่วคราว ให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีความพร้อม เพื่อส่งนักศึกษาเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และรับนักศึกษากลับเข้าเรียนตามเดิมเมื่อมีความพร้อมทางด้านจิตใจ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 17.1) และสถานศึกษาควรจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการรับฟัง ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อจากการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา จำนวน 4 คน (ร้อยละ 3.8) ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษา

ทัศนะของนักศึกษาต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับเหมาะสม เนื่องจากกลุ่มประชากรที่ผู้ศึกษาได้เลือกมานั้น เป็นกลุ่มนักศึกษาที่ผ่านการเรียนวิชาอาชญาวิทยา เหยื่ออาชญากรรมกับความรุนแรงในครอบครัว การลงโทษและแก้ไขผู้กระทำผิด ความยุติธรรมและกระบวนการยุติธรรม ฯลฯ ด้วยเหตุนี้ ประชากรกลุ่มนี้จึงมีทัศนะที่เหมาะสมต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาอย่างน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับนักศึกษากลุ่มอื่นที่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนวิชาเหล่านี้

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมมีทัศนะต่อด้านผลกระทบจากการคุกคามทางเพศมากที่สุด ($\bar{x} = 3.94$) เมื่อเทียบกับด้านความคิดเห็นทั่วไปและด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมของผู้ถูกคุกคามทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น สูญเสียความมั่นใจในตนเอง ซึมเศร้า เหม่อลอย และผลการเรียนแย่ลง ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ล้วนเป็นการแสดงออกทางกายภาพที่สามารถมองเห็นได้ง่ายและชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Axelrod (2001 : 32-36) ได้อธิบายผลกระทบจากการถูกคุกคามทางเพศที่ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อนักเรียน 3 ประการ คือ ปัญหาทางการเรียน เช่น ได้รับความกดดันทางการเรียนจากครูหรือผู้มีอำนาจเหนือกว่า ไม่มีสมาธิในการเรียน คะแนนในการสอบหรือระดับผลการเรียนลดลง เป็นต้น ปัญหาทางพฤติกรรม เช่น หลีกเลี่ยงจากบุคคลที่สร้างความรำคาญหรือมีพฤติกรรมคุกคามทางเพศ หลีกเลี่ยง

สถานที่บางแห่งในโรงเรียน การพูดคุยในชั้นเรียนน้อยลง เก็บตัว เบื่ออาหาร ไม่สนใจทำกิจกรรมหรือเล่นกีฬา เปลี่ยนวิธีการเดินทางไปกลับโรงเรียน เป็นต้น และปัญหาทางจิตใจ เช่น โกรธ เศร้า เสียใจ กลัว มีความหวาดระแวง รู้สึกว่าเป็นความผิดของตนเอง ขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกกดดันทั้งทางกายทางใจ มีความรู้สึกพอใจในการเรียนลดลง เป็นต้น อย่างไรก็ตามนักเรียนหรือนักศึกษาที่ถูกคุกคามทางเพศไม่ว่าจะเป็นรูปแบบรุนแรงหรือไม่รุนแรงย่อมส่งผลกระทบต่อตัวเหยื่อ อันก่อให้เกิดบาดแผลทางใจและการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน/นักศึกษา ทั้งในครอบครัว สถานศึกษา ชีวิตประจำวัน อารมณ์ ความรู้สึก และเป็นผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

รองลงมา เป็นต้นด้านความคิดเห็นทั่วไปต่อการคุกคามทางเพศ ซึ่งในด้านนี้นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.61$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมมีพื้นฐานการเลี้ยงดู ประสบการณ์ด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมแตกต่างกัน โดยเฉพาะค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศ เช่น ค่านิยมชายเป็นใหญ่ ความไม่เสมอภาคทางเพศ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ฯลฯ จึงทำให้นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรม มีความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศแตกต่างกัน และมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าความคิดเห็นด้านผลกระทบต่อการคุกคามทางเพศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดการรับรู้ ที่ Moorehead and Griffin (1998) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นหรือการรับรู้จะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยกระบวนการเลือกสรรและการจัดระเบียบข้อมูล ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตหรือข้อมูลความรู้เดิมที่เรียนรู้มาของบุคคลนั้นๆ ทั้งนี้ การศึกษานักกลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรม ซึ่งนักศึกษาอาจจะมีประสบการณ์ทางสังคมหรือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม รูปแบบ และลักษณะการคุกคามทางเพศที่ยังไม่ค่อยเข้าใจ ส่งผลให้การตีความและความคิดเห็นของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมยังไม่อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ส่วนอันดับสุดท้าย เป็นเรื่องทัศนคติต่อด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุกคามทางเพศ มีความเหมาะสมในระดับ ($\bar{X} = 3.43$) น้อยกว่าด้านผลกระทบและความคิดเห็นทั่วไป

ต่อการคุกคามทางเพศ เนื่องจาก เรื่องของปัจจัยต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจมากกว่า ด้านผลกระทบและด้านความคิดเห็นทั่วไป ดังนั้นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมจึงมีความคิดเห็นในด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุกคามทางเพศน้อยที่สุด แม้จะเป็นทัศนะที่เหมาะสมก็ตาม นั้นแสดงว่านักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการคุกคามทางเพศอยู่บ้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้ศึกษามาโดยตรง แต่ก็ยังไม่มากพอที่จะวินิจฉัยได้อย่างถูกต้องทั้งหมดตามหลักวิชาที่เรียนมา เพราะแท้ที่จริงแล้ว แม้เหยื่อจะมีส่วนช่วยด้วยการแต่งกายหรือคำพูด แต่การคุกคามทางเพศก็ต้องขึ้นอยู่กับตัวผู้กระทำ ที่จะเป็นผู้ตัดสินใจในท้ายที่สุดว่าจะกระทำหรือไม่กระทำการคุกคามทางเพศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงทิพ อัครวิริย (2547 : 20-22) การคุกคามทางเพศขึ้นอยู่กับสภาพภายในตัวของผู้กระทำการคุกคามทางเพศ เช่น บุคคลที่มีการควบคุมตนเองต่ำ ขาดการยับยั้งชั่งใจ เคยมีประวัติถูกทารุณมาก่อนในวัยเด็ก มีปัญหาทางด้านอารมณ์จากความกดดัน และสาเหตุจากความผิดปกติทางจิต หากผู้กระทำมีสติ สามารถควบคุมตนเองได้ดี และไม่ตัดสินใจว่าจะกระทำการคุกคามทางเพศ ก็จะไม่มีการคุกคามทางเพศ ซึ่งไม่มีบุคคลที่ต้องตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา

และทัศนะของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมต่อการคุกคามทางเพศที่เหมาะสมน้อยที่สุดคือนักศึกษา เห็นว่า การคุกคามทางเพศในสถานศึกษามีสาเหตุมาจากการแต่งกายและคำพูดของเหยื่อ ซึ่งตรงกันข้ามกับความเป็นจริง เพราะท้ายที่สุดแล้ว การคุกคามทางเพศจะเกิดขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับตัวผู้กระทำการคุกคามทางเพศ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นประเด็นนี้จึงเป็นสิ่งที่สมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขมากที่สุด

และจากการอธิบายที่กล่าวไปข้างต้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาทัศนะต่อการคุกคามทางเพศในบริบทอื่น เช่น การคุกคามทางเพศผ่านสื่อและอินเทอร์เน็ต การคุกคามทางเพศในเรือนจำ การคุกคามทางเพศในองค์กรเอกชน เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงทัศนะของบุคคลแต่ละกลุ่ม แต่ละบทบาทหน้าที่ และเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการคุกคามทางเพศที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกที่ และกับทุกคนในสังคม

สรุป

การศึกษาเรื่อง “ทัศนะของนักศึกษาต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา และเพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา โดยให้นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต) จำนวน 105 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโทการบริหารงานยุติธรรม ภาคการศึกษาที่ 1/2559 เป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-administered Questionnaire) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ทัศนะของนักศึกษาต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับเหมาะสม ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านผลกระทบต่อการคุกคามทางเพศอยู่ในระดับเหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$) พบประเด็นที่นักศึกษา มีทัศนะด้านผลกระทบต่อการคุกคามทางเพศอยู่ในระดับเหมาะสมอย่างยิ่ง 2 ประเด็น ได้แก่ การคุกคามทางเพศทำให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อสูญเสียความมั่นใจในตนเอง ($\bar{X} = 4.41$) และการถูกคุกคามทางเพศทำให้เกิดความรู้สึกถูกลดทอนเกียรติและสูญเสียศักดิ์ศรี ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ

รองลงมา เป็นด้านความคิดเห็นทั่วไปต่อการคุกคามทางเพศอยู่ในระดับเหมาะสม ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ประเด็นที่นักศึกษา มีความคิดเห็นทั่วไปต่อการคุกคามทางเพศอยู่ในระดับเหมาะสมอย่างยิ่งมีเพียง 1 ประเด็น ได้แก่ การคุกคามทางเพศมักเกิดจากความผิดปกติหรือการไม่รู้จักระบบยังชี้แจงของผู้กระทำความผิด ($\bar{X} = 4.31$) และประเด็นที่นักศึกษา มีความคิดเห็นทั่วไปต่อการคุกคามทางเพศในระดับไม่เหมาะสม มีเพียง 1 ประเด็น ได้แก่ การคุกคามทางเพศในสถานศึกษาโดยถูกเนื้อต้องตัว สามารถให้อภัยกันได้ ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ

ส่วนอันดับสุดท้าย เป็นด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุกคามทางเพศอยู่ในระดับเหมาะสม ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ประเด็นที่นักศึกษา มีทัศนะด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุกคามทางเพศอยู่ในระดับเหมาะสม 3 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงในสถานศึกษาช่วยลดการคุกคามทางเพศ ($\bar{X} = 4.09$) ค่านิยมชายเป็นใหญ่ คือสาเหตุอย่างหนึ่งของการคุกคามทางเพศ ($\bar{X} = 4.08$) และการคุกคามทางเพศในสถานศึกษามีสาเหตุมาจากการแต่งกายและคำพูด

ของเหยื่อ ($\bar{X}= 2.56$) และประเด็นที่นักศึกษาฯ มีทัศนะด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคุกคามทางเพศในระดับไม่เหมาะสม มีเพียง 1 ประเด็น ได้แก่ ท่านคิดว่าเป็นเรื่องไม่สมควรที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องหรือให้ความช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศ ($\bar{X}= 3.98$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศให้นักศึกษา เช่น จัดทำบทความเป็นเกร็ดความรู้ลงในวารสารประจำเดือน/ประจำปีเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในชั้นเรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ(ต่อ)

2. งานกิจกรรมนักศึกษาควรกระตุ้นให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ เพื่อให้นักศึกษามีทัศนะที่ถูกต้องและเหมาะสมในเรื่องดังกล่าว โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เป็นการเฉพาะในเรื่องของการคุกคามทางเพศ เช่น การทำป้ายรณรงค์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา เป็นต้น

3. สาขาวิชาโทการบริหารงานยุติธรรมควรจัดให้มีกิจกรรมหรือการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้สัมผัส พูดคุยกับเหยื่อที่ถูกคุกคามทางเพศ หรือรับฟัง รับชมผ่านข้อมูลพหุติภูมิในกรณีที่เหยื่อไม่พร้อมที่จะเปิดเผยตัวตน เช่น การรับฟังคลิปเสียงสัมภาษณ์ หรือรับชมคลิปวิดีโอจากเหยื่อที่ถูกคุกคามทางเพศ การจัดให้มีชั่วโมงศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นต้น

4. ควรให้นักศึกษาปรับทัศนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคุกคามทางเพศว่าไม่ได้มาจากการแต่งกายหรือคำพูดของเหยื่อ โดยประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา เช่น การติดโปสเตอร์ การเผยแพร่ข้อมูลทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค เป็นต้น

5. สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมไม่ให้เกิดมุมอับหรือมุมลับตาคน ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน ห้องพักอาจารย์ ทางเดินไปเข้าห้องน้ำ สนามกีฬา โรงยิม สวนสาธารณะ

ลานจอดรถ ฯลฯ โดยการเปิดช่องว่างตามประตูห้องเรียนหรือห้องพักอาจารย์ที่มีกจะนำกระดาษหรือแผ่นฟิวเจอร์บอร์ดมาปิดบังไว้ การติดตั้งกิ่งไม้ต้นไม้ม การติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกจุดเสี่ยงที่ง่ายต่อการเกิดการคุกคามทางเพศ เป็นต้น

6. สถานศึกษาควรสนับสนุนให้นักศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาช่วยกันสอดส่องและรายงาน หากพบเห็นการคุกคามทางเพศภายในสถานศึกษา โดยการให้รางวัลหรือประกาศนียบัตรคนดีศรีมหาวิทยาลัย การตีพิมพ์เพื่อยกย่องความดีความชอบกับบุคคลที่ให้ความร่วมมือลงในวารสารประจำปีของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

7. ครอบครัวและสถานศึกษาควรร่วมมือกันปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสมให้กับนักศึกษาในเรื่องของความเท่าเทียมทางเพศระหว่างเพศชายและเพศหญิง เช่น การมอบหมายหน้าที่ในบ้านโดยไม่แบ่งแยกเพศ โดยลูกชายสามารถช่วยแม่ทำความสะอาดในบ้านและลูกสาวช่วยพ่อปลูกต้นไม้ เป็นต้น การอบรมและปลูกฝังลูกผู้ชายไม่ให้ใช้ความรุนแรงกับเพศหญิงหรือคนที่อ่อนแอกว่า หากเป็นลูกผู้หญิงควรปลูกฝังให้รู้จักความเป็นผู้นำ กล้าตัดสินใจในทางที่ถูกและเหมาะสม การจัดกิจกรรมในสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้ทุกเพศได้มีโอกาสเข้าร่วม เป็นต้น

8. สถานศึกษาควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์ หรือให้คำปรึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อลดความเกรงกลัวอำนาจของผู้กระทำการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา รวมไปถึงเปิดช่องทางอื่นๆ ในการรายงานปัญหาหรือร้องเรียน เช่น เบอร์สายด่วนสำหรับแจ้งเหตุฉุกเฉิน/ร้องทุกข์ ติดตั้งตู้รับเรื่องร้องทุกข์/ร้องเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- แสงทิพ อัครวิริยะกิจ. (2547). พฤติกรรมการคุกคามทางเพศผู้อื่นของนักเรียนชายที่ได้รับสื่อที่แฝงการแสดงออกทางเพศและมีจิตลักษณะควบคุมตนเองแตกต่างกัน : กรณีศึกษาของนักเรียนชายโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Axelrod, Anne. (2001). Hostile Hallways: Bullying, Teasing, and Sexual Harassment in School. Washington DC: American Association of University Women Educational Foundation. P.32-36.
- Moorhead, G., & Griffin, R. W. (1998). Organizational behavior: Managing people and organizations. Boston: Houghton Mifflin.
- http://www.healthinfo.in.th/hiso5/report/download.php?name=thai2009_17
. 6 ภัยทางเพศในสถานศึกษา ถึงเวลาต้องแก้ไขอย่างเป็นระบบ. เข้าถึง วันที่ 18 ตุลาคม 2559